

บทที่ 1

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ตั้งแต่ พ.ศ. 2504 จนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยได้ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมาเป็นจำนวน 8 ฉบับ แต่ละฉบับได้กำหนดแผนพัฒนาสาธารณสุขเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาด้านสาธารณสุขของประเทศ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาสาธารณสุขในด้านต่างๆ สำหรับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 นั้นมุ่งเน้นการเสริมสร้างสุขภาพอนามัยให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันโรคตลอดจนการดูแลสุขภาพเบื้องต้น (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544 : 27-28)

การที่สังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในทศวรรษที่ผ่านมา เนื่องจากการมุ่งเน้นการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม และการส่งออกในแผนพัฒนาฯ ฉบับก่อนหน้านี้ ทำให้สังคมเกษตรกรรม กลายมาเป็นสังคมอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว และเกิดปัญหาหลายด้านตามมา เช่น ปัญหาสังคม ปัญหาสิ่งแวดล้อม และส่งผลกระทบต่อพัฒนาสาธารณสุข กล่าวคือ ทำให้เกิดปัญหาในการให้บริการด้านสาธารณสุข เกิดโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ อันเนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงทางสังคมด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตเมืองซึ่งมักจะพบปัญหาของโรคคนเมือง เช่น โรคเครียด โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ โรคกระเพาะ โรคภูมิแพ้ ฯลฯ

ในทัศนะของศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี ท่านมีมุมมองว่าภาพรวมของสุขภาพเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาและเป็นเรื่องของสังคมโดยรวม เมื่อมองประเด็นของสุขภาพดีนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์มาจากพฤติกรรมที่ดีด้วย การสื่อสารเพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัยที่ดีจึงจำเป็นต้องมุ่งเน้นการทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย และนำข้อมูลมาใช้ในการวางยุทธศาสตร์การพัฒนา (ประเวศ วะสี, 2535 : 9) ในปัจจุบันนี้เป็นยุคซึ่งจะมุ่งเน้นที่ประชาชนทั้งหมด องค์กรปกครองและสาขาวิชาอื่นๆ นอกเหนือจากด้านสาธารณสุขเริ่มมีความสัมพันธ์กันเพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ความสำเร็จของการพัฒนาสาธารณสุขปรับเปลี่ยนจากแนวความคิดเดิมที่ว่าสุขภาพที่ดีเป็นความรับผิดชอบของผู้ให้บริการมาเป็นแนวคิดของการดูแลสุขภาพของตนเองแทน กลยุทธ์สำหรับยุคนี้ก็คือ “การสาธารณสุขมูลฐาน” นั่นเอง (คุณฉวี สุทธรปรียาศรี, 2535 : 476-477) ซึ่งจะเห็นได้ว่าสาธารณสุขมูลฐาน เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาด้านสาธารณสุขของไทยมาตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 เพื่อที่จะสามารถบรรลุเป้าหมายของ “สุขภาพดีทั่วหน้าภายในปี พ.ศ. 2543”

แนวคิดสำคัญของการสาธารณสุขมูลฐาน คือ การคืนสุขภาพให้แก่ประชาชน สุขภาพในที่นี้ หมายถึงสุขภาพะทางกาย ทางจิตและทางสังคมอย่างสมบูรณ์ เพื่อให้ประชาชนมีสิทธิ์ที่จะดูแลรักษา สุขภาพอนามัยด้วยตนเอง โดยพึ่งพาแพทย์และบริการสาธารณสุขน้อยที่สุด

ตัวอย่างของกระแสในการดูแลสุขภาพอนามัยที่ค่อนข้างชัดเจนในช่วงปลายปี พ.ศ. 2541 ที่ผ่านมามีได้แก่การรักษาสุขภาพตามแนวทางของชีวิตซึ่งอาจกล่าวได้ว่าชีวิตเป็นแนวทางที่ ดร. สาทิส อินทรกำแหง เป็นผู้เผยแพร่จนกระทั่งเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในสังคมไทย และส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการบริโภค และการปฏิบัติตนเพื่อส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคของคนกลุ่มหนึ่งเลยทีเดียว แนวคิดนี้กล่าวถึงองค์รวมของการมีสุขภาพที่ดี โดยควรจะต้องมีความเข้าใจในเบื้องต้นเสียก่อนเกี่ยวกับ “ภูมิชีวิต” หรือ Immune System (I. S.) ซึ่งหมายถึงระบบความต้านทานและระบบสร้างพลังกำลังของร่างกาย ประกอบด้วยอวัยวะและต่อมต่างๆ เช่น ต่อม้ำเหลือง ต่อมหมวกไต ระบบสมองและประสาท ฯลฯ ร่วมกับการทำงานของระบบต่างๆภายในร่างกาย อาจจะกล่าวโดยสรุปก็คือ แนวคิดนี้จะมีหลักการอยู่ที่การมีภูมิชีวิตที่ดี หากภูมิชีวิตดี หมายถึงการมีสุขภาพดี การดำเนินชีวิตตามแนวชีวิต คือ การเพิ่มภูมิชีวิต ซึ่งนอกจากจะมีสุขภาพที่ดีแล้วต้องดำเนินชีวิตให้ถูกต้องอีกด้วย (สาทิส อินทรกำแหง, สัมภาษณ์, กรกฎาคม 2541) โปรดอ่านรายละเอียดเพิ่มเติมจากบทสัมภาษณ์ในภาคผนวก ข

Kasl และ Cobb ได้กำหนดพฤติกรรมที่เกี่ยวกับสุขภาพไว้ 3 ประเภท คือ

1) พฤติกรรมสุขภาพ (Health Behavior) เป็นการกระทำและการปฏิบัติตนของบุคคลที่มีสุขภาพดีซึ่งไม่มีอาการเจ็บป่วย เพื่อที่จะดูแลสุขภาพอนามัยให้แข็งแรงสมบูรณ์อยู่เสมอ เช่น การรับประทานอาหารที่ถูกหลักโภชนาการในปริมาณที่เหมาะสม การนอนหลับพักผ่อนให้เพียงพอ การออกกำลังกาย การควบคุมน้ำหนัก การพักผ่อนหย่อนใจ การงดสูบบุหรี่ การงดเครื่องดื่มประเภทแอลกอฮอล์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมถึงพฤติกรรมการป้องกันอันตรายต่างๆในชีวิตประจำวัน เช่น การคาดเข็มขัดนิรภัยขณะขับขี่หรือโดยสารรถยนต์ การสวมหมวกกันน็อกเมื่อใช้รถจักรยานยนต์เป็นพาหนะ การข้ามถนนตรงทางม้าลาย การเคารพกฎจราจร ตลอดจนการปฏิบัติตามกฎระเบียบเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน เป็นต้น

2) พฤติกรรมเมื่อเจ็บป่วย (Illness Behavior) เป็นความรู้สึกรู้สึกของบุคคลที่มีต่ออาการผิดปกติทางร่างกายของตนเอง โดยเชื่อว่าเป็นอาการของความเจ็บป่วยและพยายามหาวิธีการต่างๆที่จะช่วยบรรเทาเหล่านั้นให้ทุเลาลง ก่อนที่จะตัดสินใจไปพบแพทย์เพื่อรับการตรวจรักษาและพยาบาลเมื่อเห็นว่าไม่สามารถรักษาตนเองให้ดีขึ้นได้

3) พฤติกรรมบทบาทผู้ป่วย (Sick Role Behavior) เป็นการยอมรับว่าตนเองเจ็บป่วยต้องได้รับการรักษาพยาบาลจากแพทย์ เพื่อให้อาการเจ็บป่วยทุเลาลงและกลับมามีสุขภาพปกติดีเหมือนเดิม (มัลลิกา มัติโก, 2534 : 20-21)

หากจะพิจารณาในแง่ของการดูแลรักษาสุขภาพอนามัยแล้ว จึงควรมุ่งศึกษาพฤติกรรมสุขภาพ และพฤติกรรมเมื่อเจ็บป่วยเป็นประเด็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Bloom Krathwahl และ Macia ที่แบ่งพฤติกรรมสุขภาพออกเป็น 2 ประเภท คือ พฤติกรรมการป้องกันโรค และพฤติกรรมเมื่อเจ็บป่วย โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

- พฤติกรรมด้านพุทธรพัสัย (cognitive domain)
- พฤติกรรมด้านเจตพิสัย (affective domain)

สื่อมวลชนเป็นสถาบันที่มีอิทธิพล และมีประสิทธิภาพสูงในการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลในทุกๆด้านแก่ประชาชน อีกทั้งยังมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการให้ความรู้และการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ ฯลฯ เพราะสามารถเข้าถึงประชาชนได้เป็นจำนวนมากและรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทและหน้าที่ของสื่อมวลชนที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้

- 1) การให้ข่าวสาร
- 2) การให้ความรู้
- 3) การให้ความบันเทิง
- 4) การชักจูงใจ

นิตยสารสำหรับสตรี (Women Magazine) นั้น ได้ถือกำเนิดขึ้นในสังคมไทยมานานกว่า 100 ปี ซึ่งในบรรดาสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสารนั้น นิตยสารสตรีเป็นกลุ่มที่ได้รับความนิยมจากผู้อ่านมากประเภทหนึ่ง (อุบลวรรณ ปิติพัฒนะ โฆษิต, 2531 : 40)

คำว่านิตยสาร (magazine) มาจากคำว่า “magasin” ในภาษาฝรั่งเศส หมายถึง การนำเอาเรื่องราวต่างๆมารวมกันไว้ในหนังสือเล่มเดียวกัน นิตยสารเริ่มเป็นที่แพร่หลายในศตวรรษที่ 19 อาจแบ่งประเภทของนิตยสารได้ 3 ประเภท คือ

- 1) นิตยสารทั่วไป (general magazine) หมายถึง นิตยสารที่เสนอเรื่องราวหลายๆเรื่อง กว้างๆ สำหรับผู้อ่านทุกเพศทุกวัย ทุกระดับการศึกษา
- 2) นิตยสารเฉพาะกลุ่ม (class magazine) เช่น นิตยสารเด็ก นิตยสารสตรี เป็นต้น

3) นิตยสารสำหรับผู้สนใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นพิเศษ (specialized magazine) เช่น นิตยสาร กีฬา นิตยสารยานยนต์ เป็นต้น

นิตยสารทั้งสามประเภทนี้ล้วนแต่จัดทำขึ้นเพื่อสนองความต้องการของผู้อ่าน ซึ่งให้ทั้งความรู้ ความบันเทิง ผู้อ่านสามารถเลือกซื้ออ่านได้ตามความสนใจของตนเอง จึงอาจเรียกนิตยสารเหล่านี้ว่าเป็น consumer magazine (จงจิต ศรีพรรณ, 2524 : 68-70)

หากจะพิจารณาในแง่ของเนื้อหา อาจแบ่งนิตยสารออกเป็น 2 ประเภท คือ

- 1) ให้ความบันเทิงเป็นหลักโดยมีสาระความรู้ปะปนเล็กน้อย
- 2) ให้ความรู้เฉพาะด้านเป็นหลักเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้อ่านเฉพาะกลุ่ม (เสถียร เขยประทับ, 2536 : 180)

นิตยสารสตรีในปัจจุบันมักจะเผยแพร่ความรู้ด้านการดูแลสุขภาพอนามัยเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาที่น่าสนใจ เพื่อขยายโลกทัศน์และปรับเปลี่ยนทัศนคติด้านการดูแลสุขภาพอนามัย ของผู้อ่านอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตในสภาวะแวดล้อมปัจจุบัน ซึ่งนับว่าเป็นการทำหน้าที่ที่สำคัญส่วนหนึ่งในฐานะของสื่อมวลชนประเภทสิ่งพิมพ์

Teheranian, Hakinzadeh และ Vidale เห็นว่าปัจจุบันสื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อความเชื่อ ทักษะ และพฤติกรรม ซึ่งเป็นบทบาทสำคัญที่ก่อให้เกิดการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม (เสถียร เขยประทับ, 2536 : 2) กล่าวคือ หากผู้รับสารได้รับความรู้ที่ทันสมัย และสอดคล้องกับทัศนคติของตนเอง เนื้อหาที่น่าสนใจก็จะทำให้เกิดความสนใจ และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆในตัวผู้รับสาร ซึ่งนำไปสู่มาตรฐานการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นได้ (เสถียร เขยประทับ, 2536 : 125-127)

สำหรับประเทศกำลังพัฒนา นิตยสารผู้หญิงถือได้ว่าเป็นแหล่งสารสนเทศสำหรับผู้หญิงที่สำคัญ ซึ่งจะมีส่วนช่วยทำให้เกิดการยกระดับสถานภาพของผู้หญิงมากขึ้นหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับคุณภาพของเนื้อหาที่นิตยสารให้แก่ผู้อ่านของคุณ ผลโดยตรงก็คือ การให้ความรู้ และผลทางอ้อมก็คือ การเน้นบทบาทในการพัฒนา (ระวีวรรณ ประกอบผล, 2531 : 33-34)

จากการวิจัยของกุลธิดา ท้วมสุข พบว่าประเภทของเนื้อหาที่ปรากฏอยู่ในนิตยสารสตรีทุกฉบับที่ทำการศึกษามีเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย อาหารและโภชนาการ ตลอดจนแฟชั่นและความงามซึ่งมีสาระสำคัญเกี่ยวกับความรู้ด้านการรักษาสุขภาพเพื่อความงาม และกล่าวโดยสรุปได้ว่านิตยสารสตรีได้เสนอเนื้อหาสาระที่มีประโยชน์ต่อผู้อ่าน และมักเป็นความรู้ที่เสนอต่อผู้หญิงซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองของผู้หญิง (กุลธิดา ท้วมสุข, 2534 : 52-66)

ดังนั้นนิตยสารสตรีในฐานะที่เป็นสื่อมวลชนประเภทหนึ่ง จึงควรจะมีบทบาทในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาด้านการดูแลสุขภาพอนามัยของผู้อ่านในปัจจุบัน งานวิจัยชิ้นนี้จึงมุ่งศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยที่นำเสนอในนิตยสารสตรีเพื่อที่จะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และชี้ให้เห็นถึงบทบาทของนิตยสารสตรีที่มีต่อผู้อ่านได้ชัดเจนขึ้นในอีกแง่หนึ่ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบถึงปริมาณและประเด็นของการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยทั้งในเชิงวิชาการและเชิงพาณิชย์ในสื่อนิตยสารสตรี 4 ฉบับ
2. เพื่อศึกษาบทบาทของนิตยสารสตรีในการทำหน้าที่ให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย
3. เพื่อศึกษาการนำความรู้ที่ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสุขภาพอนามัยของตนเองของผู้่านิตยสารสตรีทั้ง 4 ฉบับ
4. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยในนิตยสารสตรีทั้ง 4 ฉบับ

ปัญหาคำถามในการวิจัย

1. นิตยสารสตรีทั้ง 4 ฉบับที่นำมาศึกษามีปริมาณและประเด็นของการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยแตกต่างกันอย่างไร
2. นิตยสารสตรีมีบทบาทในการทำหน้าที่ให้ความรู้ด้านสุขภาพอนามัยหรือไม่
3. ผู้อ่านสามารถนำเอาความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยที่ได้จากการอ่านนิตยสารสตรีทั้ง 4 ฉบับนี้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสุขภาพอนามัยของตนเองหรือไม่
4. นิตยสารสตรีทั้ง 4 ฉบับมีการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยแตกต่างกันอย่างไร

ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาแนวโน้มและบทบาทของนิตยสารสตรีในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยโดยทำการศึกษาวิเคราะห์

1. เนื้อหาที่นำเสนออยู่ในนิตยสารสตรีรายปักษ์จำนวน 4 ฉบับ คือ กุลสตรี ขวัญเรือน ดิฉัน และแพรว จำนวนทั้งสิ้น 48 เล่ม ซึ่งตีพิมพ์และจัดจำหน่ายระหว่างเดือนกรกฎาคม - เดือนธันวาคม พ.ศ. 2541 โดยมีข้อพิจารณาสำหรับเกณฑ์ในการเลือกนิตยสารสตรีเพื่อทำการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับงานวิจัยนี้ คือ
 - เป็นนิตยสารที่ได้รับความนิยม พิจารณาจากอายุในการพิมพ์เผยแพร่ซึ่งนานกว่า 15 ปีขึ้นไปและยังคงพิมพ์เผยแพร่อย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดจนกระทั่งถึงในปัจจุบัน

- เป็นนิตยสารที่มีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยทั้งที่เป็นคอลัมน์ประจำหรือคอลัมน์จรที่เห็นได้อย่างเด่นชัด เช่น นิตยสารกุลสตรีและขวัญเรือนจะมีคอลัมน์ประจำซึ่งเขียนโดยแพทย์ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยโดยเฉพาะ นิตยสารดิฉันจะกำหนดให้ “สุขภาพ” เป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหา และนิตยสารแพรวก็มีคอลัมน์จรและคอลัมน์สัมภาษณ์ที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับสุขภาพอยู่เสมอๆ
 - เป็นนิตยสารที่มีกลุ่มเป้าหมายค่อนข้างชัดเจน มีทั้งความเหมือนและความแตกต่างกัน เพื่อให้ครอบคลุมผู้อ่านทุกระดับในสังคม
2. ศึกษาเฉพาะคอลัมน์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยทั้งในเชิงวิชาการและในเชิงพาณิชย์ ซึ่งรวมทั้งโฆษณาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัย
 3. ศึกษาการนำความรู้ที่ได้รับจากการอ่านนิตยสารสตรีทั้ง 4 ฉบับไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสุขภาพอนามัยของผู้อ่านนิตยสาร 4 ฉบับนี้ เฉพาะผู้อ่านที่อยู่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล

นิยามคำศัพท์

“**การวิเคราะห์เนื้อหา**” หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลตามที่ปรากฏในเนื้อหา (Manifest Content) ทั้งในเชิงวิชาการและเชิงพาณิชย์ ด้วยวิธีการจัดประเภทของข้อมูล (Typological Analysis) ว่าเป็นเนื้อหาที่สอดคล้องกับแนวคิดและประเภทของพฤติกรรมสุขภาพประเภทใด

“**เนื้อหาเชิงวิชาการ**” หมายถึง คอลัมน์ประจำและ/หรือคอลัมน์จรที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ซึ่งนำเสนอในรูปแบบของบทความ สารคดี บทสัมภาษณ์ หรือการตอบปัญหา โดยมีจุดมุ่งหมายในการให้ความรู้แก่ผู้อ่าน เช่น คอลัมน์ “รักสวยรักงาม” “ห่วงใยสุขภาพ” และ “Body Fit” ในนิตยสารขวัญเรือน คอลัมน์ “จิตวิทยาน่ารู้” “พบคุณหมอ” และ “สุขภาพความงาม” ในนิตยสารกุลสตรี คอลัมน์ “รู้ไว้ใช้ว่า” “แม่และเด็ก” และ “มองชีวิต” ในนิตยสารดิฉัน และคอลัมน์ “สุขภาพจิต” ตลอดจนเนื้อหาในคอลัมน์ปกิณกะต่างๆของนิตยสารแพรว เป็นต้น

“**เนื้อหาเชิงพาณิชย์**” หมายถึง บทความ บทสัมภาษณ์ หรือการตอบปัญหาซึ่งมักมีภาพประกอบหรือคำบรรยายสรรพคุณของสินค้าหรือเวชภัณฑ์ รวมถึงवेशสำอางที่ระบุชื่อทางการค้าไว้อย่างชัดเจน โดยมีจุดมุ่งหมายในการเผยแพร่สินค้านั้นๆไปพร้อมกับการเสนอเกร็ดความรู้ที่สอดแทรกมาในรูปแบบของการโฆษณาในนิตยสารสตรี

“เนื้อหาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย” หมายถึง เนื้อหาที่เป็นความรู้ต่างๆเกี่ยวกับโรคภัยไข้เจ็บ ตลอดจนการป้องกัน การดูแลสุขภาพอนามัยเพื่อให้มีร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรงและจิตใจแจ่มใส

“นิตยสารสตรี” หมายถึง นิตยสารรายปักษ์ประเภท consumer magazine ซึ่งจัดทำขึ้นโดยมุ่งเน้นกลุ่มผู้อ่านซึ่งเป็นผู้หญิงเป็นหลัก

“พฤติกรรมการดูแลสุขภาพอนามัย” หมายถึง พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผลดีต่อสุขภาพอนามัยซึ่งสอดคล้องกับแบบแผนและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพดังนี้

- พฤติกรรมการป้องกันโรคหรือพฤติกรรมสุขภาพ
- พฤติกรรมเมื่อเจ็บป่วย
- พฤติกรรมทั่วไปที่สอดคล้องกับรูปแบบความเชื่อเกี่ยวกับสุขภาพ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ผู้รับสารตระหนักถึงบทบาทของนิตยสารสตรีในการเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพอนามัยที่เป็นสาระประโยชน์แก่ผู้อ่าน โดยสามารถรับรู้ประโยชน์ของสื่อและเนื้อหาสาระที่นำเสนอซึ่งมีอิทธิพลต่อความรู้ และพฤติกรรมการดูแลสุขภาพของผู้อ่านทั้งพฤติกรรมด้านพุทธรพัสัยและด้านเจตพิสัย
2. เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้จัดทำนิตยสารในการปรับปรุงเนื้อหา และกำหนดแนวทางในการนำเสนอเนื้อหาด้านสุขภาพอนามัยให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสาธารณสุข ซึ่งมีจุดมุ่งหมายให้ประชาชนมี “สุขภาพดีถ้วนหน้าภายในปี 2543” ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมบทบาทของนิตยสารสตรีในฐานะที่เป็นสื่อที่จะช่วยก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านทรัพยากรบุคคล
3. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการส่งเสริมให้สื่อมวลชนมีบทบาทในการสนับสนุนการพัฒนา ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของคนในสังคมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการพัฒนาสาธารณสุขและการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในปัจจุบัน